

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízдила a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobkyně: **M. M.**, zastoupené JUDr. Ladislavem Piterkou, advokátem, se sídlem Výškovická 172, Ostrava - Výškovice, adresa pro doručování: Ruská 2887/101, Ostrava - Vítkovice, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 9. 6. 2008, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. 9. 2008, č. j. 18 Cad 132/2008 - 18,

takto:

Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. 9. 2008, č. j. 18 Cad 132/2008 - 18, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Shora cit. rozhodnutím žalované byl žalobkyni (dále jen „stěžovatelka“) odňat podle ustanovení § 56 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, plný invalidní důchod, neboť podle posudku lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení v Ostravě již nebyla plně invalidní, neboť její schopnost soustavné výdělečné činnosti poklesla z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu o 40 %.

Rozhodnutí žalované stěžovatelka napadla žalobou u Krajského soudu v Ostravě. V reakci na poučení soudu ve smyslu § 36 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), stěžovatelka požádala o ustanovení zástupce pro řízení o žalobě z řad advokátů. Krajský soud usnesením blíže označeným v záhlaví tohoto rozsudku její návrh zamítl, protože podle jeho názoru stěžovatelka nesplňuje první z kumulativních podmínek pro možnost ustanovení zástupce, a to majetkové a osobní poměry odůvodňující osvobození od soudních poplatků. V odůvodnění svého rozhodnutí

krajský soud uvedl, že stěžovatelka v současnosti sice nemá žádný příjem z pracovního či obdobného poměru ani z podnikání či jiné výdělečné činnosti, avšak její manžel dosahuje průměrné čisté mzdy ve výši 22 050 Kč. Krajský soud jako důvod zamítnutí stěžovatelčiny žádosti uvedl, že za situace, kdy stěžovatelka a její manžel mají jednu vyživovací povinnost, nejsou u žalobkyně splněny podmínky pro osvobození od soudních poplatků.

Proti tomuto usnesení podala stěžovatelka kasační stížnost, v níž namítla, že k výzvě soudu řádně vyplnila formulář potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce. Tento formulář neobsahoval žádný návod k vyplnění, resp. neobsahuje žádné kolonky k vyplnění údajů o měsíčních nákladech stěžovatelky na živobytí a domácnost. Stěžovatelka je proto neuvedla. Krajský soud posléze již stěžovatelku k doplnění žádných údajů nevyzýval a pouze s odkazem na skutečnost, že manžel dosahuje průměrné měsíční čisté mzdy ve výši 22 050 Kč její žádost zamítl. Stěžovatelka namítá, že při absenci údajů o měsíčních nákladech na domácnost stěžovatelky neměl soud dostatek skutkových zjištění k uvedenému závěru. Podle jejího názoru ji měl krajský soud vyzvat k osvědčení nákladů rodiny. Ke kasační stížnosti přiložila rozpis nákladů, jež je třeba z měsíční manželovy mzdy hradit, přičemž pro tři osoby zůstávalo po uhrazení nutných výdajů (mj. splátky různých úvěrů) v měsíci říjnu 1300 Kč.

Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

Stěžovatelka je osobou oprávněnou k podání kasační stížnosti, neboť byla účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí krajského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.) a tuto kasační stížnost podala včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.). V kasační stížnosti uplatňuje důvod, který podle obsahu lze subsumovat pod důvod ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., neboť stěžovatelka namítá nedostatečné posouzení skutkového stavu věci, přičemž tato vada mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí krajského soudu. Pro tento důvod kasační stížnost shledává přípustnou. Nejvyšší správní soud za této situace napadený rozsudek krajského soudu v mezích řádně uplatněných kasačních důvodů a v rozsahu kasační stížnosti podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. přezkoumal, přitom dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Podle ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s. může předseda senátu navrhovateli (žalobci), u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát. Z citace uvedeného zákonného ustanovení vyplývá, že účastníku lze ustanovit zástupce tehdy, jestliže jsou splněny dvě podmínky: 1) jde o účastníka, u něhož jsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků a 2) jestliže je to třeba k ochraně jeho zájmů. V projednávané věci krajský soud dospěl k závěru, že podmínka první splněna nebyla, podmínkou druhou se proto ani nezabýval. Závěr o nesplnění první podmínky opřel o již výše rekapitulované odůvodnění, že manžel stěžovatelky pobírá cca 20 000 Kč měsíčně a spolu se stěžovatelkou má jednu vyživovací povinnost k nezletilé dceři.

Toto odůvodnění Nejvyšší správní soud považuje za nedostatečné, a to ve dvou směrech. V první řadě je třeba poukázat na to, že předmětem posouzení výše vymezené podmínky osvobození od soudních poplatků je v souladu s existující judikaturou

Nejvyššího správního soudu vztah zjištěných majetkových poměrů žadatele a předpokládaných nákladů vedení sporu před soudem (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 5. 2008, č. j. 7 As 35/2007 - 122, který konstatoval, že dostatečnými prostředky ve smyslu § 36 odst. 3 s. ř. s. jsou nejen finanční prostředky ve formě peněžní hotovosti, ale jakékoliv majetkové hodnoty ocenitelné v penězích, jakými jsou např. vlastnictví movitých a nemovitých věcí nebo podniku či držba jiných hodnot /cenných papírů, akcií, podílových listů, členských podílů apod./, jejichž hodnota je „dostatečná“ ve vztahu k možnostem účastníka nést předpokládané náklady toho kterého řízení /např. soudní poplatek, zastoupení advokátem apod./). Taková úvaha však v odůvodnění krajského soudu zcela absentuje. Vedle toho se pak krajský soud nikterak nevypořádal s obsahem podání stěžovatelky ze dne 27. 8. 2008 (č. 1. 13 soudního spisu), kterým doplnila vyplněný formulář potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech a v němž tvrdí, že nutné výdaje její rodiny jsou natolik velké, že náklady soudního řízení z příjmu rodiny již nelze nést. Na toto tvrzení krajský soud ve svém odůvodnění nijak nereagoval - nevyslovil se k tomu, zda stěžovatelkou namítaná skutečnost vysokých měsíčních nákladů je z hlediska posuzování předpokladů pro osvobození od soudních poplatků ve smyslu § 36 odst. 3 s. ř. s. vůbec relevantní, a pokud ano, jaké konsekvence z toho ve svém rozhodování krajský soud vyvodil.

S ohledem na to Nejvyšší správní soud musí považovat závěry krajského soudu v napadeném usnesení za nepřezkoumatelné z důvodu nesrozumitelnosti ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., přičemž tato vada mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. K takové vadě rozhodnutí byl Nejvyšší správní soud povinen ve smyslu ustanovení § 109 odst. 3 s. ř. s. přihlédnout z úřední povinnosti i nad rámec skutečností namítaných v kasační stížnosti.

V dalším řízení je nutné, aby se krajský soud řádně v odůvodnění svého rozhodnutí vypořádal jak s otázkou vztahu osobních, majetkových a výdělkových poměrů stěžovatelky a předpokládaných nákladů řízení před soudem, tak i s tvrzením stěžovatelky o vysokých nutných nákladech vedení domácnosti, které z příjmu manžela stěžovatelky musí být pokryty.

Ze všech shora uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost je důvodná, a proto usnesení krajského soudu podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne Krajský soud v Ostravě v dalším řízení (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. listopadu 2008

JUDr. Milada Tomková

předsedkyně senátu